

HANTERING AV AVFALL UR MILJÖSYNPUNKT VID SKJUTBANOR

Rubriken får väl inte alla att hoppa högt och kasta sig över innehållet trots att avfall är en del av vardagen hemma liksom på de flesta banor. Här redogör jag för vad som gäller och även kommer jag med lite tips, då information av detta slag är viktigt.

text: Janne Kjellsson

Vad är avfall?

I 15 kapitlet Miljöbalken definieras vad som menas med avfall. I 5a§ anges att den som innehar avfall skall se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Här regleras också den kommunala renhållnings-skyldigheten, kommunal renhållningsordning och bemyndigande att meddela föreskrifter.

I avfallsförordningen 2001:1063 definieras vad som menas med farligt avfall, brännbart avfall, organiskt avfall, återvinning och deponering. I bilaga 1 och 2 till förordningen redovisas olika avfallskategorier och vilket avfall som är farligt avfall.

Vilken typ av avfall kan man hitta på en skjutbana?

På de flesta banor kan man hitta någon av följande typer av avfall:

- Förpackningar av kartong eller papper
- Tomhylsor från hagelpatroner, plast eller papper med inslag av metall
- Förladdningar i plast till hagelpatroner
- Tomhylsor, oftast mässing, från studsare,
- Målmaterial av trä eller papper
- Matavfall
- Olika typer av färgprodukter
- Glas
- Övrigt avfall exempelvis bygg- och rivningsavfall

Vid vissa tillfällen kan ytterligare avfall tillkomma i form av blyrester om man siktar ett kulfång eller gamla lerduverrester, som innehåller stenkoltjärna. Båda dessa produkter skall hanteras som farligt avfall och lämnas till deponi.

Vilket avfall som finns på en skjutbana, mängden och hanteringen beror naturligtvis på skjutbanans storlek och vilka olika typer av banor som finns.

Praktisk hantering av avfall

Alla klubbar är skyldiga att följa den kommunala renhållningsordningen.

Vid banor som har en plan för egenkontroll skall hanteringen av avfall redovisas i denna.

De exempel jag redovisar har jag bland annat hämtat från Haninge Jakttskytteklubb (HJK), som är en av landets största och mest välordnade jakttskyttebanor enligt min uppfattning.

I redovisningen har jag utgått från hur HJK hanterar sitt avfall och jämfört med hur hanteringen kan genomföras på en mindre bana.

HJK organiserar och driver en trapbana för nordisk trap, en kombinerad trapbana för automattrap, nordiskt trap och dubbeltrap, en skeetbana, en sportingbana, en älgbana, en 50 m bana, en inskjutningsbana och en jägareexambana. Skjutbanan är öppen för allmänheten under säsongen, onsdag, lördag och söndag. Totalt skjuts många skott per år på de olika banorna. Det är klart att en så stor verksamhet genererar en hel del avfall.

Hur hanterar man då detta? En viktig sak i sammanhanget är att klubben skriftligen har reglerat vad som gäller så att medlemmarna är medvetna om gällande regler. Skjutledarna på respektive bana har ett särskilt ansvar och skall se till att reglerna följs.

Sammanfattning

Att hantera avfall på ett regelmässigt sätt kan, som jag redovisat, vara ganska kostsamt särskilt om det är fråga om en större bana. Detta får naturligtvis inte hindra att alla skjutbanor hanterar sitt avfall på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt enligt miljöbalken.

Tomhylsor, oftast mässing, från studsare

Mässingshylsorna har ett värde vid försäljning så därför är det bra att ha några enkla rutiner för hur insamlingen skall gå till. Hos HJK finns det ett insamlingskärl på varje gevärsbana där skyttarna lägger de tomhylsor man inte själva vill ta hem. Någon gång om året sorteras och kollas alla tomhylsor så att det inte finns skräp eller skarpa patroner inblandat, vilket har hänt. Hylsorna säljs till en metallskrotfirma. En sådan borde finnas i de flesta län i landet. När det gäller hanteringen är det väl bara mängden som skiljer en stor och en liten bana åt.

Förladdningar i plast till hagelpatroner

De flesta klubbar har ett par städdagar per år, en på hösten och en på våren. Förladdningarna kan med fördel städas upp i samband med dessa. Hur de sedan hanteras beror på mängden. De flesta klubbar kanske beställer en extra container för hantering av städavfallet och då kan förladdningarna läggas där. Detta är dock inte särskilt billigt, lån och tömning av en container kostar cirka 1 900 kronor. Vid HJK förvaras förladdningarna i containern för tomhylsor i avvaktan på vidare transport till kommunens avfallsstation

Målmaterial av trä eller papper

Målmaterial hanteras i likhet med förpackningar av papper, plast mm

Tomhylsor från hagelpatroner, plast eller papper med inslag av metall

På varje hagelbana finns uppsamlingskärl för tomhylsor och efter varje skyttepass tar skyttarna med hylsorna till en 8 m³ container där de förvaras tills det är dags att beställa hämtning för vidaretransport till kommunens avfallsstation för tömning. Detta görs ungefär två gånger per år till en kostnad på cirka 400 kronor i månad i hyra och 1 900 kronor per gång för tömning

För en mindre klubb krävs inte så stora insamlingskärl och hyra av en container kan vara en stor utgift, men jag tror att det är både rationellt och enkelt att ha ett särskilt kärl för insamling och tömning av tomhylsor. Det lönar sig nog att tala med kommunen om bästa sätt för hantering när man inte har så stora mängder.

Förpackningar av kartong, plast, papper och målmaterial (brännbart)

Hos HJK komprimeras allt avfall i en inköpt komprimator och innehållet, cirka 20 m³, transporteras en gång om året till kommunens avfallsstation. Efter varje skyttepass samlas avfallet in för komprimering. Den åliga kostnaden för tömning är drygt 3 600 kronor.

De flesta banor har inte behov av denna kapacitet utan det räcker ofta att man hyr en container av kommunen där man samlar denna typ av avfall som töms när behov föreligger. Men inte heller detta är särskilt billigt. Månadshyran kan uppgå till 400 kr och tömningskostnaderna till 1 900 kronor så det gäller att tänka sig för. För riktigt små banor kan medlemmarna själva svara för att ta hem det avfall man genererar.

Övrigt avfall exempelvis bygg- och rivningsavfall

I samband med ombyggnader och förbättringar på banan kan man inte undvika vissa typer av avfall. Normalt är det inte fråga om farligt avfall utan ordinärt byggavfall. Enklast är att köra detta direkt till kommunens tipp för denna typ av avfall vilket normalt kan göras utan kostnad.

Matavfall

Vid de flesta banor finns inget behov av att hantera matavfall om man inte har en servering som HJK. Där kompostas allt matavfall vilket jag tycker är ett enkelt och bra sätt som de flesta banor med servering kan tillämpa. Vid andra banor får var och en som tar med sig mat även ta med sig avfallet hem.

Olika typer av färgprodukter, glas mm

På de flesta banor finns det lite avfallsprodukter efter underhåll av klubbhus, skjuthallar, maskinhus mm. En del av detta avfall är att betrakta som farligt avfall, som skall hanteras på ett särskilt sätt. Enklast och billigast är att skaffa ett särskilt förvaringsskåp (som man kan se på vissa bensinstationer) där man ställer denna typ av avfallsprodukter tills det är dags att åka till kommunens avfallsstation och lämna produkterna på avsedda stationer.

